

100 VUOTTA KASVUA

KOHTI MTK:N UUTTA VUOSISATAA

TULEVAISUUSASIAKIRJA 2025

Kohti uutta VUOSISATAA

Kädessäsi on MTK:n tulevaisuusasiakirja, joka katsoo eteenpäin ei vain vuosikymmenen vaan kohti kokonaista vuosisataa. Edellinen ”Osaava maaseutu 2020”- tulevaisuusasiakirja on hyväksytty liittokokouksessa 2007.

MTK:n perustamisesta on tänä vuonna tullut kuluneeksi 100 vuotta. Tuohon sataan vuoteen sisältyy paljon erilaisia, maatalouden ja maaseudun kannalta ratkaiseviakin vaiheita. On siirrytty paljon työvoimaa tarvitsevasta agraarivaltiosta digi- ja älykkään teknologian aikaan myös maa- ja metsätiloilla.

Euroopan unionista on tullut jo arkipäivää, onhan jäsenyys kestänyt yli 20 vuotta. Edunvalvonta on aina ollut MTK:n toiminnan keskiössä ja sitä tehdään edelleen. Paikat ja tavat ovat osin pysyneet samoina, osin muuttuneet paljonkin. MTK 100 juhluvuoden keskeinen sanoma liittyy kasvuun, joka on koko maaseutuyrittäjyyden ydin.

Maailma ympärillä muuttuu ja MTK:n järjestönä pitää muuttua ajan mukana. Organisaation historian suurin muutos toteutui, kun metsänhoitoyhdistykset tulivat mukaan MTK:n jäseniksi vuonna 2015. Maaseudulla on paljon mahdollisuuksia. Suomi on Euroopan maaseutumaisiin maa, ja maaseutualueet kattavat Suomesta suurimman osan.

Tulevaisuusasiakirjan tekemisessä ovat olleet mukana kaikki MTK:laiset, ylimmästä luottamusjohdosta jokaiseen jäseneseen. Käytössä ovat olleet tulevaisuustyöpajat, joissa jäsenet ja henkilöstö ovat päässeet pohtimaan, kuinka maailmanlaajuiset muutosilmiöt vaikuttavat maa- ja metsätalouteen, maaseutuyrittäjyyteen sekä järjestötoimintaan.

Keskustelu on ollut monipuolista ja syvällistä. Tulevaisuuteen jaksetaan edelleen uskoa. Tätä tulevaisuus- ja mauskoa MTK haluaa jäseniinsä edelleen valaa. Tulevaisuusasiakirjalla pyritään suuntaamaan katsetta seuraavaan sataan vuoteen, joka MTK:illa ja sen nykyisillä ja tulevilla jäsenillä on edessään. Yhteistyössä pyrimme luomaan vision siitä, minne MTK on tulevaisuudessa menossa. MTK luottaa tulevaan ja on vahva etujärjestö myös tulevaisuudessa.

On syytä kiittää jokaista jäsentä, yhdistystä, liittoa sekä toimi- ja luottamushenkilöä tähänastisesta ajasta ja panoksesta tähän työhön.

SISÄLLYS

1.	MTK:n visio	2
2.	MTK:n arvot	4
	2.1. Jatkuvuus yli sukupolvien	
	2.2. Yrittäjyys ja uudistumiskyky	
	2.3. Avoimuus ja asiantuntevuus	
	2.4. Oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo	
3.	MTK:n strategiset painopisteet	5
4.	Strategiset painopisteet käytännön teoiksi	7
	4.1. Vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja	7-9
	4.2. Markkinoilla on mahdollisuuksia	10-12
	4.3. Uutta potkua järjestön toimintaan	13-14
5.	Ennakointityökalun käyttö asiakirjan valmistelussa	16
	MTK:n tulevaisuuden ennakointikartta	17
6.	Megatrendit	19
	6.1. Globalisaatio, ilmastonmuutos ja talouskasvu	20-22
	6.2. Kaupungistuminen ja maailman väestön ikääntyminen	23
	6.3. Terveysten ja hyvinvoinnin kehittyminen	24
	6.4. Eettis-ekologinen muutos	26
	6.5. Sosio-kulttuurinen muutos	27
	6.6. Tietosuhteen muutos	28
	6.7. Älykäs ympäristö, digitalisaatio ja mobilisaatio	29
	6.8. Tieteen ja teknologian kehitys	30

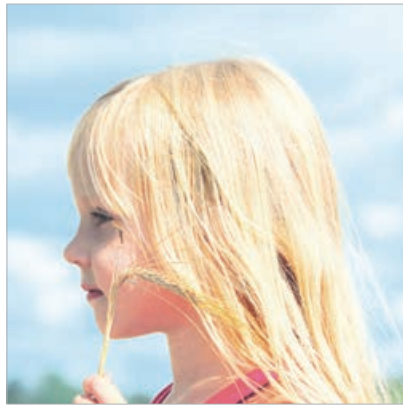

MAAILMA YMPÄRILLÄ MUUTTUU.
MTK MUUTTUU AJAN MUKANA.

MTK:n visio

“ME HUOLEHDIMME, ETTÄ TULEVAISUUS KASVAA MAALLA”

MTK:n ARVOT

2.1. Jatkuvuus yli sukupolvien

Pidämme huolen, että maaseudun luonnonvaroja käytetään kestävästi. Elinkeinojemme jatkuvuus on sukupolvelta toiselle siirtyvä tila, uudistila tai maaseudun yritys. Se on myös kestävään kehitykseen perustuvaa tuotantoa, maan ja ympäristön pitämistä hyvässä kunnossa ja siitä huolehtimista, että tuotanto voi jatkua samoilla paikoilla vuodesta ja vuosisadasta toiseen. MTK on vahvat juuret omaava järjestö, joka jatkaa pitkäjänteistä työtään vuosisadasta toiseen.

2.2. Yrittäjyys ja uudistumiskyky

Yrittäjyys on ajattelutapa ja elämäntapa, joka korostaa yksilön vapautta ja vastuuta itsestään ja ympäröivästä yhteiskunnasta. Se luo uusia mahdollisuuksia maaseudun yrittäjille, joita järjestö omilla toimillaan tukee. Emme pelkää kansainvälistymistä ja uutta teknologiaa, vaan teemme niistä vahvuksiamme. MTK uudistuu muuttuvan maailman mukana ja osaa uudistaa sekä toimintatapojaan että järjestöä. MTK on etujärjestö, joka ajaa jokaisen jäsenen etua.

2.3. Avoimuus ja asiantuntemus

Avoimuus yhteiskunnassa ja järjestössä luo edellytykset mielipiteen vaihdolle, keskinäiselle luottamukselle ja kehitykselle. Asiantuntemus on tae sille, että yhteiskunnallinen keskustelu ja vaikuttaminen tapahtuvat aina parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon nojautamalla. Kerromme avoimesti ja rehellisesti, miten suomalainen ruoka tuotetaan ja miten metsiämme hoidetaan. Väärän ja tarkoitushakuisen tiedon levittäminen on helppoa ja sen oikaisemiseen pystyy vain vahvalla asiantuntijudella sekä pitkäjänteisellä ja avoimella toiminnalla. Viestintä on jokaisen järjestössä toimivan keskiössä.

2.4. Oikeudenmukaisuus ja tasa-arvo

Kehitämme maaseudun elinkeinojen ja yrittäjyyden edellytyksiä tasapuolisesti koko Suomen alueella ja tuotantosunnasta riippumatta. Vähennämme kaupunkien ja maaseudun vastakkainasettelua. Palvelujen saatavuus ja elämisen edellytysten säilyminen tasapuolisesti asuinpaikasta ja syntyperästä riippumatta takaa yhteiskunnallisen tasa-arvon. MTK toimii järjestönä demokraattisesti luoden osallistumisen mahdollisuudet jokaiselle jäsenelle.

3. MTK:n STRATEGISET PAINOPISTEET

Savonlinnan liittokokous vuonna 2012 linjasi kunnianhimoiset tavoitteet MTK:n toiminnalle. Tästä kokonaisuudesta kävi ilmi, että MTK haluaa jatkossakin olla vahva ja vaikuttava osa suomalaista yhteiskuntaa. Jo tuolloin painopisteet jaettiin kolmeen osaan: yhteiskunnallinen vaikuttaminen, markkinavaikuttaminen ja järjestön kehittäminen.

Vuoteen 2025 asti ulottuva asiakirja pohtii järjestön tulevia toimenpiteitä kahdeksan megatrendin pohjalta. Uhkien ja mahdollisuuksien kautta tullaan toimenpiteisiin, joilla uhkiin pyritään vastaamaan. Avoimuus ja osaava sekä faktoihin perustuva viestiminen ovat keskiössä. Uusien mediakanavien suvereeni käyttöönotto on edellytys sille, että olemme ajan hermolla ja kykenemme vaikuttamaan oikea-aikaisesti sekä yhteiskunnassa, markkinoilla että järjestön sisällä.

MAATALOUSYRITTÄJÄT OVAT
KÄRKIJOUKOSSA HYÖDYNTÄNEET
TIEDETTÄ JA TEKNOLOGIAA
JOKAPÄIVÄISESSÄ TYÖSSÄÄN.

4. Strategiset painopisteet

KÄYTÄNNÖN TEOIKSI

4.1. Vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja

Vakaa demokratia, oikeusvaltioperiaatteet ja riittävä sekä kestävä talouskasvu ovat maaseudun kulmakiviä. Tavoitteemme on turvata tasa-arvoinen yhteiskunta, jossa jokaiselle kansalaiselle annetaan mahdollisuus koulutukseen, työhön, menestymiseen ja arvokkaaseen vanhuuteen. Maaseudun etu on myös se, että Suomi kehittyy avoimena taloutena, joka osallistuu rakentavasti kansainväliseen yhteistyöhön.

Olemme maan vaikuttavin ja vastuullisin kestävä luonnonvarojen käyttöä edistävä järjestö

Maaseutu on uusiutuvia luonnonvaroja hyödyntävän biotalouden perusta. Suomalainen maa- ja metsätalous on täynnä mahdollisuuksia. Suomalaiset viljelijät ja metsänomistajat ovat edistyvän ja kestävä biotalouden tärkeimpiä rakentajia. Biotalouden vahvistaminen on välttämätön keino vastata globaaleihin ilmasto- ja ympäristöhaasteisiin. Kotimaisen ja kansainvälisen lainsäädännön pitää tukea eikä kahlita biotalouden edistämistä. Suomen ja MTK:n on aktiivisesti tuettava esille suomalaista osaamista luonnonvarojen kestävä ja vastuullisen käytön mallimaana.

MTK on laajasti maaseutua, sen elinkeinoja ja jokaista jäsentä edustava järjestö, joka on yhteiskunnallisessa keskustelussa varteenotettava ja

uskottava vaikuttaja. Se on mukana kaikilla niillä foorumeilla, joilla sen jäseniä koskevia päätöksiä tehdään. MTK:n vaikuttavuus perustuu vahvaan osaamiseen ja asiantuntevuuteen. Järjestö säilyttää vaikuttavuuksensa poliittisista suhdanteista riippumatta sekä herättää keskustelua ja kiinnostusta omaa alaansa ja sen vahvuuksia kohtaan.

Maailman epävarmuuden lisääntyessä uudistuva ja yhtenäinen Eurooppa on suomalaisen maaseudun etu. MTK haluaa olla vahvan ja demokraattisen Euroopan puolestapuhuja. EU:n on kyettävä maksimoimaan unionin tuomat edut ja sen on kyettävä ratkomaan ongelmia ja luomaan lisäarvoa rajat ylittävälle yhteistyölle. Vahvistamme hyvää ja toimivaa suhdetta unionin instituutioihin. Vaikuttaminen kotimaassa EU-politiikan valmisteluun, läsnäolo Brysselissä ja suorat toimivat yhteydet EU-parlamenttiin ja komissioon luovat parhaimmat edellytykset vaikuttaa EU:n harjoittamaan politiikkaan.

Uusien rahoituskausien riittävä ennakointi ja valmistelu ovat keskeinen osa MTK:n vaikuttamista EU-tasolla. MTK on aktiivinen toimija kansainvälisissä ja EU-tason järjestöissä ja tekee yhteistyötä muiden maiden kanssa omien, erityisesti maatalous- ja ympäristöpoliittisten tavoitteidensa eteenpäin viemiseksi.

EU:n on kuitenkin löydettävä rajat toimintansa laajentamiselle ja syventämiselle. Yksityiskohtiin menevää sääntelyä on vähennettävä. Tulevaisuudessa tarvitaan vähemmän mutta parempaa EU-lainsäädäntöä. Erityisesti maatalousyrittäjien kokemassa byrokratiassa on karsimisen varaa. Vahvaa ja vaikuttavaa yhteistä maatalouspolitiikkaa on toteutettava keinoin, jotka jättävät yrittäjälle aikaa ja voimia varsinaiseen työhön. Elinvoimaisen ja kestäväen maatalouden harjoittaminen kaikilla EU:n alueilla on oltava yhteisen politiikan peruseräaatteena.

Suomi ja sen elinkeinot ovat erittäin alttiita globaaleille ilmiöille. Muutokset ovat koko ajan rajumpia, nopeampia ja vaikeasti ennakoitavia. Ilmastonmuutos ja sen aiheuttamat ilmiöt vaikuttavat suoraan maa- ja metsätalouteen sekä maaseudun muihin elinkeinoihin. Toimimme elinkeinojemme aiheuttamien päästöjen hillitsemiseksi. Kannustamme tutkimusta löytämään keinoja ilmastomuutokseen sopeutumisessa. Käytämme myös hyväksimme ilmastomuutoksesta johtuvat tuotantomme kasvumahdollisuudet.

Väestö vanhenee ja ihmiset muuttavat yhä enenevässä määrin kaupunkiin ja asutuskeskuksiin ja samalla vieraantuvat maaseudusta ja sen elinkeinoista. Huolehdimme maaseudun ja kaupunkien tasapuolisesta kohtelusta ja päätöksenteosta niin, että taloudellisen toiminnan edelly-

tykset säilyvät koko maassa. Toimiva ja riittävän laaja liikenne- ja tietoverkko on maaseudun menestymisen perusedellytys. Yrittämisen, työn teon ja asumisen esteitä on purettava ja otettava huomioon, että työn tekemisen tavat muuttuvat. Robotisaatio on maaseutuyrittäjien arkipäivää jo nyt ja yhä kehittyvämmät innovaatiot vapauttavat aikaa muuhun toimintaan. Olemme teknologian käytön edelläkävijöitä. Tämä ja bioteknologian mahdollisuudet ja käyttöönotto tuovat kilpailukykyä maa- ja metsätaloudelle.

Aktiivisella, aloitteellisella ja asiantuntevalla vaikuttamisella turvaamme maaseutuyrittäjyydelle menestymisen mahdollisuudet

Tulevaisuuden kuluttajia kiinnostaa yhä enemmän, mitä he syövät sekä miten ja missä ruoka on tuotettu. Alkuperämerkintöjä koskevaa lainsäädäntöä on edelleen tiukennettava.

Ruokaturvaan liittyvä keskustelu kiihtyy koko maailmassa ja huoltovarmuudesta on huolehdittava yhä epävarmemmassa maailmassa. Nälän ja köyhyyden vähentäminen on välttämätöntä turvallisen tulevaisuuden varmistamiseksi. Maaseudun yrittäjät ja MTK edistävät kestävää kehitystä kotimaassa ja maailmalla. Yhteiskunnan ruokahuollon turvaamisen

merkitys korostuu vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Kannattava alkutuotanto on ruokahuollon perusedellytys. Väestön ravinnon saatavuus, laatu ja turvallisuus taataan riittävällä kotimaisella maataloustuotannolla, varmuusvarastoinnilla sekä varmistamalla tuotannossa tarvittavan energian ja muiden tuotantopanosten saatavuus. Ilmastonmuutoksen torjuminen puusta rakentamalla kasvattaa rakennuskantaan sitoutuvaa hiilivarastoa ja vähentää hiilen määrää ilmakehässä.

Edistämme maanomistuksen perustuslainsuojaa ja siihen kuuluvia oikeuksia. Omistusoikeuden puolustaminen on laajentunut maaomaisuudesta, maasta ja metsistä kerättävän tiedon omistusoikeuden puolustamiseen. Yksityisen henkilön pelloilta ja metsistä kerätyn tiedon käytölle on saatava selkeät, yksityistä yritystoimintaa kunnioittavat pelisäännöt.

Tulevaisuudessa tiedolla on nykyistä suurempi arvo, tiedolla käydään kauppaa ja tilojen tietojärjestelmät kytkeytyvät yhä tiiviimmin ulkopuolisiin järjestelmiin. Näistä syistä tietosuojasta ja tietoturvasta huolehtiminen tulee aiempaa tärkeämmäksi. Tulevan tietosuojan pitää perustua tiedosta saatavan hyödyn jakamiseen myös niille, joita tieto koskee.

Aluehallintouudistus tulee vaikuttamaan maaseudun elinkeinoihin ja niiden kehittämiseen. Uudistus luo monia uusia mahdollisuuksia maaseudun yritystoimintaan. Aluehallintouudistusta on käytettävä vahvasti maaseudun, sen palveluiden ja elinkeinon aseman tasavertaisuuden turvaamiseksi.

MTK kerää, analysoi ja tuottaa omaa, faktoihin ja asiantuntijoihin perustavaa tietoa sekä päättäjiä ja jokaisen kuluttajan ja tuottajan käyttöön. Aktiivinen vuoropuhelu tutkijoiden ja tutkimuslaitosten kanssa pitää meidät ajan tasalla uusimmasta tiedosta ja auttaa hyödyntämään sitä. Vaikutamme tutkimuksen ja rahoituksen suuntaamiseen. Rahoitusta suunnataan aloille, jotka luovat uusia innovaatioita ja mahdollisuuksia maaseudun elinkeinoille.

Maaseutuväestön vähentyessä tavoitteillemme on saatava ymmärrys ja hyväksyntä laajasti koko yhteiskunnalta. Tähän vaikutamme avoimella viestinnällä. Lapset ja nuoret ovat tulevaisuuden kuluttajia ja päättäjiä. MTK on yhteistyöhakuinen järjestö, joka on valmis yhteistyöhön erilaisien sidosryhmien kanssa. Entiset ja uudet viestintäkanavat mahdollistavat monipuolisen ja jatkuvan viestinnän maa- ja metsätaloutemme vahvuuksista. Kansainvälinen viestintä on luonteva osa MTK:n viestintävaikuttamista.

4.2. Markkinoilla on mahdollisuuksia

Maaseudun yritykset toimivat vapailla markkinoilla. MTK:n jäsenet tuottavat ruokaa, puuta ja uusiutuvaa energiaa sekä ruoka-, matkailu-, urakointi- ja muita palveluita. Hyvä yhteistyö menestyvien, tuotteitamme jalostavien yritysten kanssa on voimavara ja etu. Kansainvälisen politiikan ja sen hyvin äkkinäistenkin muutosten vaikutuksiin viennissä on vaikea varautua. Ne voivat aiheuttaa tilatasolle ulottuvia ongelmia.

Luomme lisää kysyntää tuotteillemme sekä kotimaassa että ulkomailla

Viljelijän ja metsänomistajan tuotteistaan saamaan hintaan vaikuttaa kysynnän ja tarjonnan tasapaino. Uusiutuvat materiaalit korvaavat vanhoja, kuten muovia ja fossiilisia polttoaineita. Metsävaramme ovat vajaa-käytössä ja ylitarjontatilanne on heikentänyt metsänomistajan asemaa vuosikausia. Jo päätettyjen investointien lisäksi MTK:n tulee vaikuttaa uusien investointien saamiseksi puuta käyttävään teollisuuteen. Investointien avulla on myös nostettava jalostusastetta ja lisäävä erityisesti korkean jalostusarvon tuotantoa.

Elintarvikeketjussa viljelijän asemaa on vahvistettava, mikä edellyttää kilpailulainsäädännön muutoksia. Elintarviketeollisuudessa viennin osuutta on lisättävä. Vain se turvaa paremman markkinatasapainon ja vähentää riippuvuutta kotimaisista kauppaketjuista. Viennistä riippuvaisena maana toimiva ulkomaankauppa on meille tärkeä. Monenkeskiset kauppasopimukset takaavat parhaiten yritysten menestymisen ja vientikaupan myös jatkossa.

Ruuantuotannossa Suomella on monia ylivoimatekijöitä. Suomessa ei käytetä hormoneja eläinten kasvun kiihdyttämiseen eikä antibiootteja ennakkoivasti tautien ehkäisyyn. Niitä käytetään vain sairaiden eläinten hoitoon. Suomalainen kananmuna on salmonellavapaa eikä meillä ole havaittu muitakaan merkittäviä eläintauteja. Kanat saavat pitää nokkansa ja siat saparonsa. Viljamme saavat kypsyä pellolla rauhassa ilman kemikaaleilla pakotettua kypsymistä.

Säilytämme kuluttajan luottamuksen suomalaiseen ruuantuotantoon korkealla tasolla tuomalla edellä mainitut vahvuudet paremmin esiin. Näin saamme tuotteillemme myös paremman hinnan. On selvää, että vahvuudet on hyödynnettävä myös julkisissa hankinnoissa.

Käymme vuoropuhelua kuluttajien kanssa ja luomme uusia markkinointimahdollisuuksia

Olemme aktiivisia uusien markkinapaikkojen etsimisessä, luomisessa ja perustamisessa myös uusille maaseudun tuotteille ja palveluille. Puu- ja viljakaupassa merkittävä osa kaupasta käydään sähköisten kaupapaikkojen välityksellä. Uusien toimintamallien kehittäminen tuotantopanelien hankinnassa on välttämätöntä maatalojen kustannusten nousun hillitsemiseksi.

Asiakas arvostaa yhä enemmän sitä, että ruoka on jäljitettävissä tilalle asti ja hän voi halutessaan saada tietoa eläinten tai kasvien kasvatusolosuhteista ruohonjuuritasolta asti. Suoramyyntin kehittämisessä on vielä paljon mahdollisuuksia saada ruokaa suoraan tuottajalta kuluttajalle. Kuluttajille räätälöidään valmiita tuotteita ja palveluita, siksi suoran kuluttajaviestinnän vahvistaminen on välttämätöntä. Jokainen jäsenemme voi jatkossa itse kehittää omaa markkinointiaan sähköisiä kanavia pitkin suoraan tuottajalta kuluttajalle.

Vuoropuhelu kuluttajien kanssa ja erilaisten kuluttajaryhmien tunnistaminen auttavat suuntaamaan ja kehittämään tuotantoa. Eri ryhmien, kuten nuorten tai ikääntyvien, kaupunkilaisten tai eri kulttuureista tulevien ihmisten tarpeet ovat yhä yksilöllisempiä myös ruuan suhteen. Ruokaan ja ruuanlaittoon liittyvä kiinnostus ja erilaiset trendit muuttavat ruokavalioita ja vaikuttavat yhä vahvemmin kulutuskäyttäytymiseen.

Vastaamme kuluttajan toiveisiin markkinaosaamisella, nopealla reagoinnilla ja trendien ennakkoinnilla. Luontainen vuoden kierto määrittelee tuotannon, joten kaikkiin nopeisiin muutoksiin ei ole mahdollisuutta. Kausituotteiden jatkuva esiin nostaminen ja niiden markkinointi tasaavat tätä vaihtelua.

Suomalainen omistus on säilytettävä riittävän vahvana kotimaassa toimivassa elintarviketeollisuudessa ja tuotantopanoksia tuottavassa teollisuudessa. Se edellyttää myös tuottajilta aktiivista omistajuutta useissa heidän omistamissaan osuuskunnissa.

Pidämme huolta kotimaisesta omistajuudesta koko arvoketjussa

Panostamme veden omistamisen turvaamiseen, käyttöön, brändäämiseen ja myyntiin kotimaassa sekä vientiin. Puhdas vesi tulee olemaan yhä tärkeämpi tekijä niin tuotannossa kuin markkinoinnissa myös globaalisti. Kotimainen vesi on säilytettävä suomalaisessa hallinnassa.

Olemme mukana vahvistamassa Suomi-mielikuvan ja -brändin luomista ja sitä kautta kansainvälisten sijoittajien ja yritysten saamista Suomeen. Suomalaisten luonnonvarojen runsaus ja niiden kestävä käyttö houkuttelevat myös ulkomaisia biotalouden investointeja Suomeen. Poliittinen vakaus, koulutus ja osaaminen sekä toimiva infrastruktuuri vahvistavat Suomen asemaa houkuttelevana investointikohteena.

Tuotannon jatkojalostaminen, erilaiset luontopalvelut, Green Care -yritykset sekä kiertotalous luovat uusia mahdollisuuksia maaseudun yrittäjille. Yhteistyö eri toimijoiden kesken luo keskittyviä, joissa voidaan tarjota monipuolisia palveluita hyvinvoinnista vanhustenhoitoon

ja ympäristöhoidosta ruokapalveluihin. Luonto ja eläimet voivat toimia myös osana hyvinvointiyritysten palveluita. Laaja keskustelu mahdollisuuksista, luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja hyödyntämisestä poistaa ennakkoluuloja ja vastakkainasettelua.

MTK kerää ja jalostaa ajantasaista tietoa markkinoista ja niiden kehitymisestä jäsenille käyttökelpoiseen muotoon. Tietoa on saatavilla ja sitä jaetaan jäsenistölle eri kanavissa niin, että myös he voivat toimia oman alansa asiantuntijoina yhä paremmin. Ruuantuottajalta vaaditaan ymmärrystä monista asioista. Hänen pitää olla moniosaaja teknologian, talouden, nettikaupan, kiertotalouden, vastuu- ja turvallisuusosaamisen, strategisen tieto- ja verkosto-osaamisen sekä brändinrakentamisen ja trendien haistelijana.

MTK vahvistaa viestintää maaseutuelinkeinojen käytännön vastuullisuudesta. Järjestö ottaa käyttöön digitaaliset tiedonkeruujärjestelmät, jotta pystymme yhä tehokkaammin saamaan ja tarjoamaan tietoa kuluttajien käyttäytymisen muutoksista.

4.3. Uutta potkua järjestön toimintaan

Järjestön jäsenpohja on laaja ja moninainen. Jäsenistö muuttuu ja erilaistuu ja samalla sen odotukset järjestöä kohtaan muuttuvat. Järjestö on tulevaisuuden maailmassa avoimempi, ketterämpi, ennakoivampi ja nopeasti reagoiva etujärjestö sekä samalla luotettava, faktatietoa tuottava asiantuntija.

MTK on jäsenistön elinkeinojen tulevaisuuden mahdollisuuksia etsivä ja niitä vahvasti puolustava etujärjestö maanlaajuisesti joka tasolla. MTK on yhteistyö- ja tuloshakuinen, aktiivinen yhteistyökumppani omien tavoitteidensa ajamisessa.

MTK on kansalaisjärjestö, jossa jäsenillä on vaikutusvaltaa. Jotta tämä malli toimii tulevaisuudessakin, järjestötyöhön kehitetään uusia malleja, kun perinteisen jäsenistön ja maatilojen määrät vähenevät. Järjestön on pystyttävä muuttamaan palveluitaan sekä toiminta- ja johtamismallejaan jäsenistön ja sen palvelutarpeiden muuttuessa. Tämä merkitsee muutosta myös järjestön jäsenmaksumalleissa.

MTK kehittää uudenlaista kansalaisjärjestön toimintamallia. Uusi teknologia tarjoaa jäsenistön osallistamiselle täysin uusia mahdollisuuksia. MTK kehittää omia sähköisiä jäsenpalveluitaan osana yhteiskunnan digitalisoitumista. Lisäämme myös yhteistyötä muiden yhdistysten ja varsinkin paikallisten toimijoiden kanssa.

Metsänhoitoyhdistykset säilyvät metsätalouden vahvimpina paikallisen tason metsänomistajien edustajina ja jäsenlähtöisinä houkuttelevien metsäpalveluiden tuottajina. Ne mahdollistavat toiminnallaan kilpailullisten markkinoiden säilymisen puumarkkinoilla. Metsänhoitoyhdistysten palveluiden laadun ja saatavuuden edelleen kehittämisen takia niiden rakennkehitystä tuetaan.

Takaamme riittävät resurssit toiminnan varmistamiseksi paikallisella ja maakuntatasolla

Uusia toimintamalleja ja jäsenpalveluita kehittämällä myös kokonaan uusien jäsenten hankkiminen on mahdollista. Erilaiset kaupunkituottajat, laatikko-, palsta- ja kattoviljelijät ovat esimerkkejä potentiaalisista uusista **kannattajajäsenistä**. Jäsen-pohja on kasvatettavissa myös metsänomistajien keskuudessa. Myös kotimaista ruokaa, puuta, energiaa ja muita maaseudun palveluita arvos-tavissa kuluttajissa löytyy kannattajapotentialiaa, jonka osallistaminen järjestön rahoitukseen tai jopa järjestötyöhön erilaisissa kuluttajakam-panjoissa on mahdollista.

Lähes kaikkien järjestöjen ja yhdistysten ongelma on jäsenten sitoutumisen väheneminen. Halutessamme säilyttää kansalaisjärjestön roolin järjestö tarvitsee osaavia ja sitoutuneita henkilöitä luottamustehtäviin niin MTK:n paikallisyhdistyksissä, metsänhoitoyhdistyksissä, MTK-liitoissa kuin Keskusliitossakin.

Tulevaisuuden MTK tarjoaa jäsenelle eritasoisia osallistumismahdollisuuksia esimerkiksi yhteen projektiin tai yhden asian ympärille. Jäsen voi olla yhden asian asiantuntija, joka toimii tämän asian agenttina ja sanansaattajana kentällä joko hetkellisesti tai pidempään. Jatkuva keskustelu ja ajatustenvaihto jäsenistön, yhdistysten, liittojen ja keskusliiton asiantuntijoiden kesken on välttämätöntä, jotta lisäämme yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Muokkaamme järjestön palveluita, toiminta- ja johtamismalleja vahvan järjestön tulevaisuuden turvaamiseksi

Tulevaisuudessa tarvitaan uudenlaista vaikuttamista ja edunvalvontaa niin maakunta- kuin kuntatasollakin ja erityisesti kuluttajatyössä. Sen takia MTK luo uusia toimintamalleja, jotka mahdollistavat jäsenien aktiivisen osallistumisen myös käytännön edunvalvontaan. Oppilaitosyhteistyö erityisesti paikallisella tasolla on luontainen osa paikallisyhdistyksen toimintaa.

Jäsenistön edunvalvonta on järjestön keskeinen tehtävä. Jäsenistön tarvitsemien neuvontapalveluiden saanti on kuitenkin varmistettava. MTK voi tuottaa sellaisia jäsenistön tarvitsemia neuvontapalveluita itse tai yhteistyössä toisten organisaatioiden kanssa, joita jäsenistöllä ei muutoin ole saatavissa. MTK voi tarjota myös suoraan käytännön yrittäjyyttä edistävää jäsenpalvelua.

Viljelijän ja metsänomistajan harjoittaman elinkeinon kannattavuuden vahvistaminen vaatii jokaiselta yrittäjältä panostusta osaamisen kehittämiseen. Siksi jäsenien ja järjestön toimihenkilöiden koulutuksella on olennainen merkitys. MTK mahdollistaa osaltaan osaamisen jatkuvan kehittämisen ja huolehtii oman koulutuksensa kehittämisestä.

Yrittämisen edistäminen on yksi järjestön edunvalvonnan, kehittämisen ja koulutuksen kärjistä. Järjestö tarjoaa jäsenilleen työkaluja erilaisten yrittäjyyden mahdollisuuksien ja laajempien liiketoimintamahdollisuuksien löytämiseen. Perinteisen edunvalvonnan lisäksi työkaluista voi löytää esimerkiksi ajatushautomoita ja startup-sparrausta.

Erityisesti nuorten kannustaminen kasvuyrittäjyyteen ja yrittäjätatuksen vahvistaminen on tulevaisuudessa entistä tärkeämpää. Uusien sähköisten kauppakanavien ansiosta koko maailma on yrittäjän ulottuvilla. Yrittäjyyden edistämisessä järjestö tekee kiinteää yhteistyötä toimialasekä yrittäjäjärjestöjen kanssa.

Järjestön sisäisellä viestinnällä on keskeinen rooli järjestön yhtenäisyyden rakentamisessa ja jäsenien pitämässä ajan tasalla järjestön tekevästä työstä. Vuorovaikutteisen sisäisen viestinnän merkitys korostuu.

Viestimme avoimesti, asiantuntevasti, vaikuttavasti ja monikanavaisesti eri kohderyhmille

Asiallisella, faktapohjaisella tiedolla varustettu keskustelu ja informaation jakaminen kärsivällisesti on MTK:n ainoa keino selvittää paisuvassa informaatiotulvassa. Järjestön tehtävä on tuottaa materiaalia, taustatietoa ja pitää jäsenet ajan tasalla, jotta he voivat toimia kentällä. Jäsenistön ja keskusjärjestön asiantuntijoiden yhä parempi medialukutaito auttaa uutisiin reagoinnissa.

Materiaalin tuottaminen oppilaitoksia varten on erittäin tärkeätä tiedon saamiseksi maaseutuelinkeinojen sekä ruuan ja puuntuotannon arkipäivästä lasten ja nuorten tietoisuuteen. Tuotamme ja päivitämme materiaalia opettajien ja oppilaiden käyttöön. Tarjoamme sitä helposti saataville sekä sähköisesti että painettuna. Lisäämme koulujen kanssa tehtävää yhteistyötä ja tarjoamme kouluille aktiivisesti koululahettiläitä ja tilavierailujen mahdollisuutta.

UUSIEN SÄHKÖISTEN
KAUPPAKANAVIEN ANSIOSTA
KOKO MAAILMA ON
YRITTÄJÄN ULOTTUVILLA.

5. Ennakointityökalun käyttö

ASIAKIRJAN VALMISTELUSSA

Tulevaisuusasiakirjan pohjatyö tehtiin jäsenistöä osallistaen. Tulevaisuutta ennakoitiin työpajoissa, joissa käytettiin AFO-tulevaisuuden ennakointikarttaa. Kartta pohjautui kahdeksaan muutostrendiin ja niiden 60 alailmiöön. Megatrendit esitellään kappaleessa kuusi tarkemmin.

Maa- ja metsätalouden megatrendit esiteltiin jäsenistölle digitaalisella ennakointikartalla, joka sisälsi muutostrendien liittyvää oppimateriaalia ja asiantuntijahaastatteluita. Jäsenistö aktivoitiin osallistumaan keskusteluun muutoksiin liittyvistä uhista, mahdollisuuksista ja toimenpiteistä.

Kartalla olevat ● vihreät pallot kuvaavat tällä hetkellä pieniä ilmiöitä, joista ennakoitaan tulevan suuria. Arvioitu todennäköisyys vihreän pallon toteutumiseen annetun ajanjakson aikana on yli 60 %. ● Siniset pallot kuvaavat vastaavasti tällä hetkellä suuria ilmiöitä, joista ennakoitaan tulevan pieniä. Arvioitu todennäköisyys sinisen pallon toteutumiseen annetun ajanjakson aikana on yli 60 %. ● Punaiset pallot ovat kärjestyneesti kirjoitetussa muodossaan ja annetussa aikaikkunassaan ilmiöinä niin sanottuja viljejä kortteja, joiden toteutumisen todennäköisyys on alhainen eli vain 5-30 %:n luokassa, mutta jotka toteutuessaan muuttaisivat asioita radikaalisti.

Syksyllä 2016 järjestettiin 20 tulevaisuuden ennakointityöpajaa MTK:n johtokunnalle, metsäjohtokunnalle sekä MTK-liittojen ja alueellisten metsävaliokuntien luottamushenkilöille. Neljän tunnin mittaisissa työ-

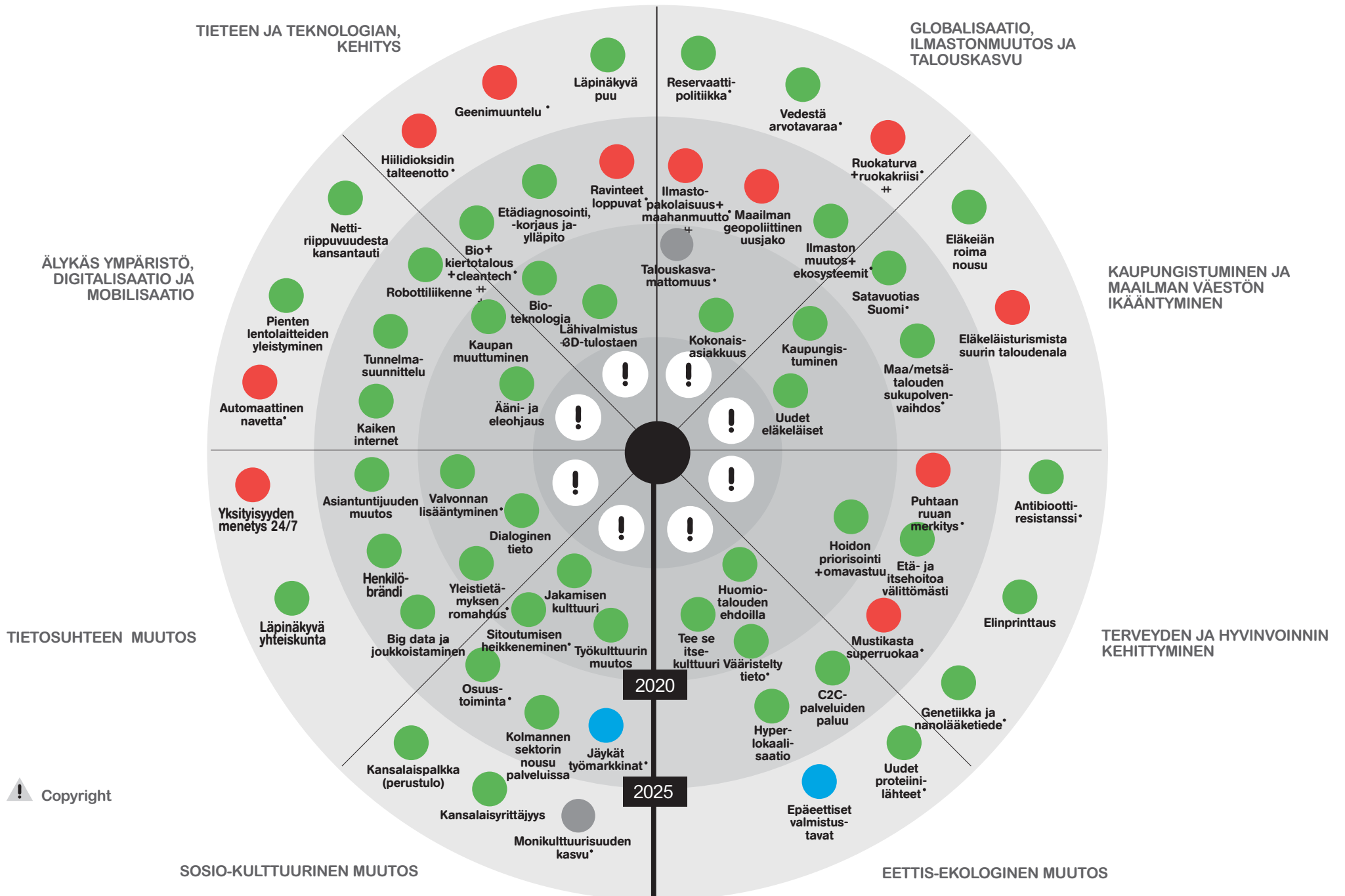
pajoissa perehdyttiin megatrendeihin ja muutosilmiöihin. Osallistujat kävivät laajan keskustelun ilmiöistä, jotka he kokivat tärkeimmiksi maan- ja metsätalouden sekä MTK:n järjestötoiminnan näkökulmasta. Keskustelujen tulokset kirjattiin muutokartalle.

Työpajojen lisäksi jokainen MTK:n jäsen pääsi osallistumaan keskusteluun verkossa omalla jäsentunnuksellaan. Työpajoihin ja verkkokeskusteluun osallistui yhteensä noin 1 000 henkilöä. Osallistujat tuottivat digitaaliselle alustalle yhteensä 130 sivua ajatuksia.

Uudenlainen jäsenistön osallistamismalli tulevaisuuden ennakoinnissa herätti kiinnostusta ja sai kiitosta. Keskusteluun osallistuneet olivat innostuneita ja aktiivisia. Keskusteluun haluttiin käyttää runsaasti aikaa, ja materiaaliin palattiin myös tilaisuuksien jälkeen. Ennakointikartan avulla MTK:n toimintaa pystyttiin tarkastelemaan monipuolisesti uudesta näkökulmasta.

MTK:n johtokunta on käynyt asiakirjaa läpi eri vaiheissa ja toimihenkilöt ovat käsitelleet asiakirjaa lukuisissa tilaisuuksissa. Valtuuskunta hyväksyi ensimmäisen luonnoksen syksyn 2016 kokouksessaan. Toimenpiteistä tehtiin myös luottamushenkilöille avoin webropol-kysely. Kevään valtuuskunta hyväksyi luonnoksen, jonka jälkeen asiakirja lähetettiin liittokokouksen käsiteltäväksi.

MTK:n tulevaisuuden ennakointikartta

! Copyright

**METSIIEN MERKITYS
ILMASTONMUUTOKSEN
HALLINNASSA LISÄÄNTYY.**

6. MEGATRENDIT

Olemme arkikielessä tottuneet puhumaan trendeistä, kehityskuluista, jotka osoittavat jonkin asian muutoksen suuntaa tai vallitsevaa ajatusta esimerkiksi muodista. Tässä yhteydessä trendillä tarkoitetaan virallismmin pitkäkestoista kehityskulkua, joka voidaan osoittaa olemassa olevaksi esimerkiksi tilastojen avulla. Megatrendi taas on nimitys isomalle joukolle trendejä sekä niiden alatrendejä, joiden katsotaan yhdessä vievän kehitystä vääjäämättä tiettyyn suuntaan.

Megatrendi siis viittaa erityisen suureen kansainväliseen kehityskulkuun, joka vaikuttaa kaikkiin maihin ja kaikkiin toimialoihin ja johon emme yksilöinä pysty juurikaan vaikuttamaan. Ennakointikartalla on kahdeksan sektoria, jotka kuvaavat megatrendinomaista kehityskulkua. Ne eivät ole yksittäisiä ilmiöitä vaan vahvasti myös sidoksissa toisiinsa.

Jokainen kahdeksasta megatrendistä sisältää lukuisia ilmiöitä, joita työpajoissa on siis tarkasteltu. Ilmiöinä *ilmastonmuutos* ja *kaupungistuminen* nousivat kommentteissa selvästi esiin. Ilmiö *asiantuntijuuden muutos* on keskeinen järjestötoiminnan kannalta. *Bio- ja kiertotalous* nähdään mahdollisuuksina tulevaisuuden maatilalla, mutta tosin huoliakin on, kuten esimerkiksi *antibioottiresistenssi* ja *vääristelty tieto*.

Megatrendeistä eniten kommentteja saivat *globalisaatio*, *ilmastonmuutos* ja *talouskasvu*. Seuraavina tulivat *kaupungistuminen* ja *maailman väestön ikääntyminen* sekä *älykäs ympäristö*, *digitalisaatio* ja *mobiliisaatio*. Nämä kolme erottuivat selvästi muista. Jonkin megatrendin sisällä oleva yksi yksittäinen ilmiö on voinut herättää paljon keskustelua, vaikka muut megatrendin ilmiöt ovat jääneet lähes huomiotta.

Jos katsotaan yksittäisen ilmiön kommentointia, selkeästi eniten on herättänyt keskustelua ilmiö *kaupungistuminen*, joka sisältyy megatrendiin *kaupungistuminen* ja *maailman väestön ikääntyminen*. Muut saman megatrendin ilmiöt eivät mainittavammin saaneet merkintöjä. Yksi paljon kommentteja saanut ilmiö oli *kaupan muuttuminen*. Se osoitautui ajankohtaiseksi ja herätti paljon keskustelua. Ilmiö sisältyy megatrendiin *älykäs ympäristö*, *digitalisaatio* ja *mobiliisaatio*.

Ilmiöt *ilmastonmuutoksen vaikutus ekosysteemeihin*, *maa- ja metsätalouden sukupolvenvaihdos*, *uudet proteiini lähteet* ja *asiantuntijuuden muutos* olivat myös monien kommenttien kohteena.

6.1. Globalisaatio, ilmastonmuutos ja talouskasvu

Globalisaatio tarkoittaa kansainvälistymistä, joka johtaa kohti talouden, kulttuurien, identiteettien ja ajatusten sekoittumista. Globalisaatioon vaikuttavat mm. teknologian ja tiedonvälityksen kehittyminen, taloudellisen riippuvuuden lisääntyminen sekä sosio-kulttuurinen arvomuutos. Ilmastonmuutoksella tarkoitetaan ilmaston lämpenemistä, joka johtuu ihmisen toiminnan seurauksena vapautuvista kasvihuonekaasuista. Se aiheuttaa sään ääri-ilmiöitä, kuten kuivuutta ja tulvia.

Lämpötilan nousu pohjoisessa lisää teoriassa satomahdollisuuksia, mutta toisaalta luonnonilmiöistä johtuen satojen vaihtelut tulevat olemaan suuria. Talouskasvu on yksi globalisaation taustalla eniten vaikuttavista tekijöistä. Mahdollista on myös, että talouskasvu tyrehtyy ja palaamme kulutuksessa sekä tuotannossa taaksepäin ja köyhyys saattaa lisääntyä kasvun sijaan.

Tämän megatrendin eri aspekteilla on sekä positiivisia että negatiivisia vaikutuksia maatalousyrittäjien tulevaisuuteen. Ilmaston lämpeneminen muuttaa viljelyolosuhteita koko pohjoisella pallonpuoliskolla. Euroopassa Välimeren alue kuivuu ja sadot pienenevät. Pohjois-Euroopan merkitys laadukkaiden maataloustuotteiden tuottajana kuitenkin kasvaa.

Metsien merkitys ilmastonmuutoksen hallinnassa lisääntyy. Haasteena on saada metsien asema tunnustetuksi hiilinieluna. Veden riittävyys muodostaa ruuantuotannolle luonnollisen esteen. Puhtaasta vedestä on tulossa entistä tärkeämpi kaupan hyödyke ja se herättää kysymyksen siitä, kuka veden omistaa. Tautien leviämisen seuraukset uhkaavat Suomea.

Ilmastonmuutoksen hillitseminen edellyttää myös materiaalivallankumousta. Tuotteet, jotka on valmistettu viimeisten vuosisatojen ajan uusiutumattomista fossiilisista raaka-aineista pitää korvata uusiutuvilla materiaaleilla. Pariisin ilmastopöytäkirjassa sovittiin niin merkittävästä hiilipäästöjen vähentämisestä, että käytännössä vuoteen 2050 mennessä hiili- ja öljypohjaisten tuotteiden käytöstä on luovuttava. Se tarkoittaa energiavallankumousta sähköntuotannossa, liikenteessä ja lämmityksessä sekä muovin ja tekokuitujen korvaamista biopohjaisilla tuotteilla. Rakentamisessa täytyy siirtyä kierrätykseen ja uusiutuviin materiaaleihin. Rakentamisen mahdollisuudet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä ovat merkittävät.

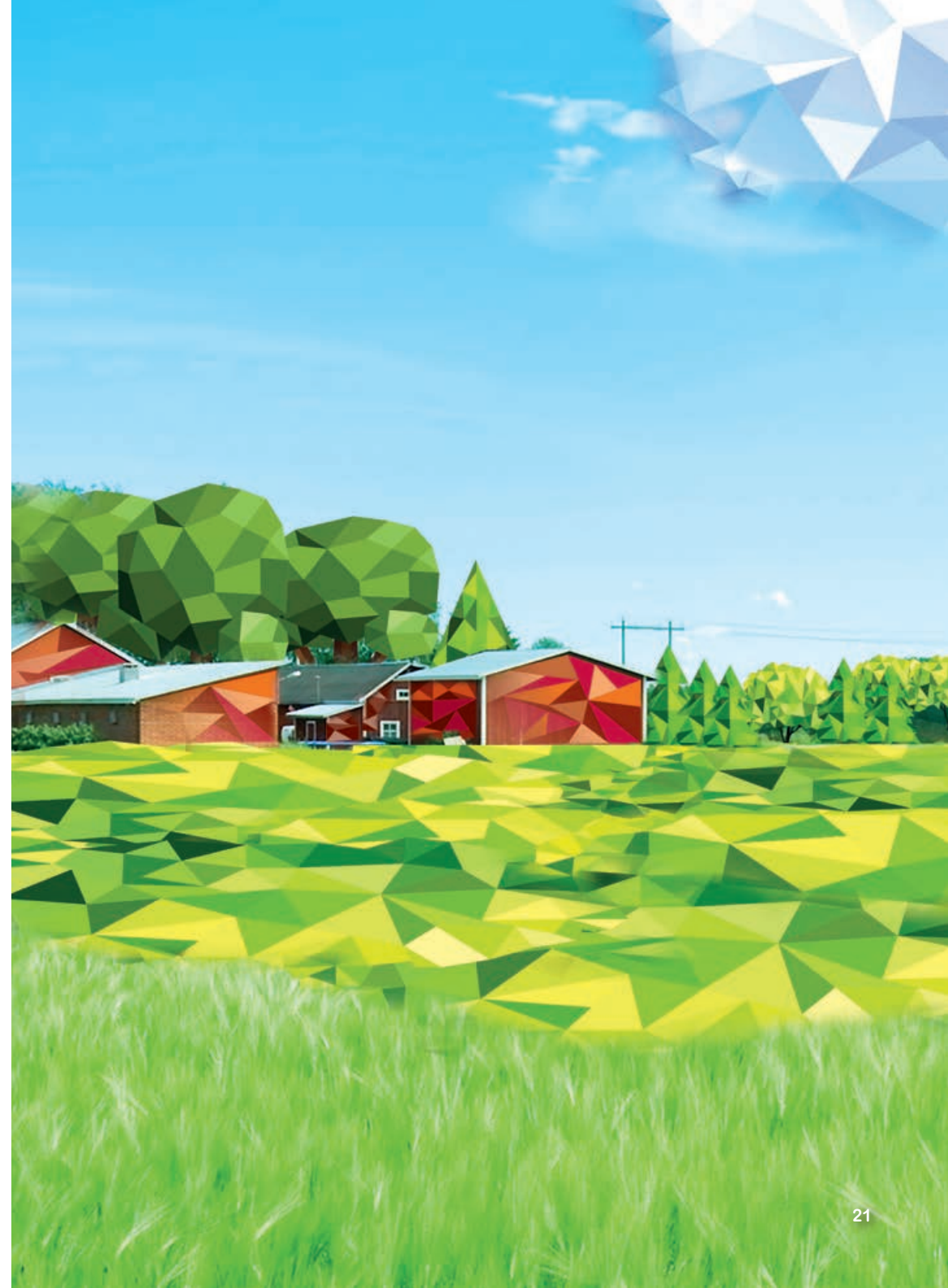
Kansainvälistymiskehityksen seurauksena turvallisuutemme kytkeytyy aiempaa tiiviimmin lähiympäristöömme, Eurooppaan ja globaaliin kehitykseen. Turvallisuuspoliittista tilannetta leimaa lisääntynyt epävarmuus, valtioiden välisten suhteiden kiristyminen ja painostustoimet. Tilanteen vaikutukset heijastuvat myös Suomeen ja lähialueillemme.

Toimintaympäristön ja uhkakuvien muuttuminen korostavat tarvetta tarkastella turvallisuutta aiempaa laaja-alaisemmin. Maailman väestömäärän kasvu, globaali kilpailu luonnonvaroista, ilmastonmuutos ja ruokakriisit lisäävät kotimaisen elintarviketuotannon ja energiahuollon merkitystä huoltovarmuuden kannalta. Keskinäisriippuvaisessa ja verkotuneessa yhteiskunnassa haasteena on varmistaa koko pellolta pöytään -ketjun jatkuvuus kaikissa turvallisuustilanteissa.

Globalisaatio yhdistää markkinoita entisestään, mutta niille pääsy voi olla entistä vaikeampaa ja kotimainenkin talouskasvu on yhä enemmän riippuvainen maailmanlaajuisista suhdanteista. Tuottajan voi olla entistä vaikeampaa saada tuotteistaan sellainen hinta, jolla katetaan kustannukset ja josta saa elannon. Suomalaisen ruuan puhtaus ei näy markkinahinnoissa eikä arvostuksessa. Perheviljelmien tulevaisuus saattaa olla uhattuna, kun ruokaa tarvitaan yhä enemmän. Suuremmat tuotantoyksiköt ovat alttiimpia taudeille ja asettavat haasteita laadukkaalle tuotannolle.

Toisaalta voidaan nähdä, että meillä on mahdollisuus pitää tuotantomme puhtaana ja hyödyntää esimerkiksi uusia tuotantokasveja ja lajikkeita. Viljely on sään lämpenemisen vuoksi mahdollista yhä pohjoisemmassa Suomessa. Meillä on vettä riittämiin, maaperämme on puhdas ja kaunis luonto houkuttelee matkailijoita.

Koska suomalainen tuotanto on antibiootti- ja tautivapaata, sen vientipotentiaali on suuri. Yhä useammat ihmiset kotimaassa ovat kiinnostuneita ruuan alkuperästä ja jäljitettävyydestä. Uudet, innovatiiviset kauppatavat sekä tuotteet ovat sekä koti- että ulkomailla etu. Metsä kasvaa Suomessa hyvin ja sitä riittää. Puun pidemmälle jalostaminen ja vienti sekä puurakentaminen ovat kasvava mahdollisuus metsänomistajille.

Lainauksia:

”Ruuantuotannossa riskit lisääntyvät sään ennustettavuuden hankaloituessa. Taudit ja tuhohyönteiset todennäköisesti lisääntyvät.”

”Pyyhitäänkö perheviljelmillä pöytää suurvaltojen pyrkiessä turvaamaan oma ruokahuoltonsa kestävydestä välittämättä?”

”Otetaan käyttöön uusia satoisampia lajikkeita. Jossain vaiheessa kaksi satoa vuodessa?”

”Maahan saapuu lisää työvoimaa, joka tuuppaa Suomen kansantalouden kasvu-uralle. Uusien asukkaiden ruokakulttuuri voi tuoda uudenlaista kysyntää.”

”Suomen syrjäinen sijainti on vahvuus. Meillä riittää puhdasta vettä ja maata.”

6.2. Kaupungistuminen ja maailman väestön ikääntyminen

Ihmiskunnan hyvinvoinnin kasvu näkyy räjähdysmäisenä väestönkasvuna. Arvio on, että vuonna 2050 maailmassa on 9,3 miljardia asukasta. Kasvu perustuu lähinnä eliniän kasvuun, ei syntyvyyden lisääntymiseen. Nyt syntyneiden ihmisten eliniän odote on 100 vuotta. Kehittyvä sairauksien hoito ja keskeisten elintason sairauksien voittaminen ovat ratkaisevia tekijöitä eliniän kasvussa. EU-alueella useimpien maiden, kuten Suomen, väkiluku polkee paikallaan tai alenee. Voimakkainta väestönkasvu on Afrikassa ja Aasiassa.

Väestönkasvu tarkoittaa yhä suurempaa ruuan kulutusta. Tuottajille tämä voi luoda uusia mahdollisuuksia, vaikka väestö pakkautuu yhä tiiviimmin tietyille alueille. Uudet kauppatavat, kaupunkiviljely ja monet muut uudet mahdollisuudet, kuten "siirtolapalstojen" tarjoaminen kaupunkilaisille voi tuoda uusia mahdollisuuksia maaseudulle. Väestön ikääntyminen vaatii yhä enemmän palveluita, jotta kotona voidaan asua mahdollisimman pitkään.

Kasvava eläkeläisten ja seniorikansalaisten joukko on maataloilla usein työvoimareserviä, mutta myös monenlaisten palveluiden käyttäjiä. Hoivapalvelut, erilaiset matkailuun liittyvät palvelut ja asumisen erilaiset vaihtoehdot ovat mahdollisuus luoda maaseudulle uusia yrityksiä ja palveluita.

Kaupungistuminen aiheuttaa yhä enenevää vieraantumista maaseudun ammattiteistä ja siitä mistä ruoka tulee. Väestön keskittyessä yhä enemmän kaupunkiseuduille maaseudun vaikutusvalta vähenee ja rahavirrat keskittyvät kaupunkialueille. Haja-asutusalueiden palvelut vähenevät. Ruuan verkkokauppa mahdollistaa ruuan ostamisen missä ja milloin vain ja erilaiset metsänhoidolliset ostopalvelut kaupunkimetsänomistajille muodostavat vuorovaikutusta maaseudun ja kaupunkien välille.

Lainauksia:

"Tilakaupat ei-sukulaisten välillä olisi saatava yleistymään ja niitä tulisi helpottaa. Alaa opiskelevissa on nuoria, joilla ei ole kotitilaa mutta olisi kiinnostusta ja osaamista maatalayrittäjyyteen."

"Toimintaruuha maaseudulla paranee. Tilojen koon kasvattaminen onnistuu hyvin. On mahdollista kehittää uusia elinkeinoja kaupunkilaisten uusien tarpeiden mukaan (halipuut, rakkauden puisto, hiljaisuus hoitokeinona)."

"Vanhuksille maatalous tutuksi, jos esim. asunut kaupungissa koko elämän. Kysyntä luotava kotimaan maaseutumatkailulle. Palvelut brändättävä maaseudulla paremmin."

"Pitää pyrkiä omalla toiminnalla turvaamaan maaseudun ja maatalouden elinvoimaisuus! Tiedotus/valistus ja avoimuus toimintaamme! Ollaan rohkeita ja kerrotaan elämästämme!"

6.3. Terveyden ja hyvinvoinnin kehittyminen

Terveydenhuollon, tieteen ja teknologian kehittyminen yhdessä talouskasvun kanssa ovat johtaneet jatkuvasti parempaan ihmisten terveyteen, hygieniaan, ravitsemukseen ja hyvinvointiin. Terveydenhuollon, tieteen ja teknologian kehittyminen vaikuttavat synnytys- ja lapsuusiän kuolleisuuden vähenemiseen sekä ihmisten eliniän ja elintason odotteen nousuun. Hyvinvoinnin lisääntymiseen vaikuttavat voimakkaasti yhteiskunnallisen turvallisuuden, oikeusvaltioperiaatteiden ja ihmisoikeuksien kehitys.

Ympäristön vaaliminen on luonnollista maaseudun ihmisille. Tutkimuksen mukaan yhä useamman suomalaisen ihanneasuipaikka olisi maaseutu. Yhä enemmän ihmiset kiinnittävät huomiota myös siihen, mitä syövät. Meillä on mahdollisuus tuottaa puhdasta ruokaa jatkosakin, mutta asian esiin tuominen yhä uudelleen luo haasteita järjestölle. Orastava keskustelu puhtaasta suomalaisesta ruuasta pitää saada yhä vallitsevammaksi faktaperustein.

Keskustelu antibioottiresistenssistä kiihtyy ja ihmiset ovat heränneet ymmärtämään, mistä oikeastaan on kyse. Kun puhumme suomalaisesta kestävästä ja puhtaasta ruuasta, tarkoitamme sitä, että emme käytä antibiootteja kuin lääkkeeksi sairauksiin ja että tuotteemme ovat mm. salmonellavapaita. Kuluttaja voi luottaa suomalaiseen ruokaan. Miten muuttaa tämä vienniksi ja sitä kautta tuloksi suomalaiselle ruokaketjulle on monen kommentin aihe.

Mustikasta superruokaa oli ilmiönä mukana. Suomessa on monia muita metsän ja maan tuotteita, kuten kaura, joita voidaan jalostaa vientituotteeksi. MTK nähdään keskeisenä vaikuttajana sekä kaupan, teollisuuden että päättäjien suuntaan. Puhtaus ja terveellisyys pitää avata ja osata muuttaa markkinoilla myyntivaliksi ja nähdä niiden laajempi, kansantaloudellinen merkitys.

Lainauksia:

”Onko peli jo menetetty? Pystytäänkö tuotantotapojen muutoksella enää korjaamaan tilannetta ja pystyykö lääketeollisuus enää vastaamaan pahenevaan ongelmaan? Ennaltaehkäisevyyden peruste on muuttunut joissain maissa normaaliksi toiminnaksi. Globaalisti puhkeaa epidemia, jolta ei vältytä Suomessakaan. Vapaa liikkuvuus lisää riskejä.”

”Tämä on mahdollisuus suomalaiselle ruualle, mutta sen pitää muuttua rahaksi suomalaisille tuottajille. Järjestöllä mahdollisuus, jos se pystyy perustelevaan kuluttajille kotimaisen tuotteen paremmuuden ja että siitä kannattaa maksaa parempaa hintaa. Suomalaisen elintarviketuotannon profiloituminen puhtaudella (salmonellavapaus, lääkkeiden käyttämättömyys yms.).”

”Mustikasta ja muista luonnontuotteista superruokaa!”

YMPÄRISTÖN VAALIMINEN ON
LUONNOLLISTA MAASEUDUN IHMISILLE.

6.4. Eettis-ekologinen muutos

Eettisyyden ja ekologisuuden arvot kytkeytyvät voimakkaasti yhteen. Niistä on tullut keskeinen osa elämää. Näköpiirissä ei ole mitään selaista, mikä vähentäisi tämän megatrendin vaikutusta. Ekologisuuteen liittyvän arvon kasvuun vaikuttavat tieteelliset tutkimukset, jotka todistavat ihmisen aiheuttamaa ilmastonmuutosta ja ympäristön säästämistä. Luonnon ja luonnollisuuden arvostus on ollut kasvussa. Eriyisesti 1990- ja 2000-luvuille tyypillistä on kasvava huoli siitä, miten luonnonympäristömme voi.

Monet pohtivat nykyaikana, minkälainen tuotanto on eettistä ja mitä ihminen voi ja saa syödä, jotta eettiset ja ekologisesti kestävä arvot toteutuvat. MTK:ssa pitää käydä keskustelua tästä ja tuoda keskustelu myös julkisuuteen. Suomalaisessa tuotannossa nämä arvot ovat korkealla mutta sen osoittaminen voi keskustelussa olla vaikeaa. Vaihtoehtoiset proteiinilähteet, lisääntyvä kasvissyönnöksi, lihansyönnin kyseenalaistaminen ja luonnon monipuolinen hyödyntäminen ovat asioita, jotka herättävät yhä enemmän kysymyksiä.

MTK:n kannalta haasteena on, pystymmekö osoittamaan olevamme vastuullinen ruuantuottaja, jotta suomalainen ruoka on se, jota edellä mainittuja asioita pohtiva kuluttaja ostaa lautaselleen. Kiinnostus ruuanvalmistukseen on lisääntynyt ja sen myötä myös ekologiset ja eettiset kysymykset kiinnostavat kuluttajaa. Muuttuvat ruokatrendit on otettava huomioon niin lihan - kuin muussakin tuotannossa.

Tuontielintarvikkeet on usein tuotettu tavalla, joka ei täytä samoja vaatimuksia kuin kotimainen tuotanto. Myös työntekijöiden asema monissa halpatuontimaissa on huono. Uhkana on, että omat tuotteemme rinnastetaan ulkomaisiin tuotteisiin eikä nähdä eroa näiden välillä. Tuotannon läpinäkyvyys ja jäljitettävyyden takaavat sen, että jokainen kuluttaja tietää, miten ja missä hänen ruokansa on tuotettu. Tästä pitää saada kilpailuvaltti.

Uudet proteiinilähteet ovat tulevaisuutta. Kun lihantuotantoa markkinoidaan epäeettisenä valintana, tulee vastaan kysymys, mitä eläimiä saa syödä. Ovatko esimerkiksi heinäsiirakat tai jauhomadot tulevaisuutta ja vähemmän epäeettinen vaihtoehto? Keinolihan tuotannossa tarvitaan joka tapauksessa alkuperäisen raaka-aineen tuottajia.

Tiedon tuottaminen ja sen eettisyys nousivat esiin vahvasti. Väärän tiedon tarkoituksellinen levittäminen on arkipäivää ja sen kumoaminen on vaikeaa. Asiat lähtevät etenemään nopeasti sähköisessä maailmassa ja sosiaalinen media on tuonut aivan uusia tapoja levittää tietoa. Olen-naista on löytää väärä tieto, kehittää omaa medialukutaitoaan ja pyrkiä keskustelemaan faktapohjalla.

MTK:lla, sen jäsenyhdistyksillä ja jokaisella jäsenellä on merkittävä rooli sekä keskustelijana että tiedon tuottajana. Kuluttajien valintoja voidaan ohjata sekä väärällä että oikealla tiedolla. Jäsenistön on saatava nopeasti ja aktiivisesti tietoa reaaliajassa varsinkin silloin, kun jokin yllättävä keskustelu on lähtenyt käyntiin.

Lainauksia:

”Konservatiivisesta ajattelusta on päästävä pois - kannustetaan uuteen tuotantoon ja erikoistumiseen - järjestölle tarvitaan eettis-ekologinen strategia.”

”Ruokaa, valkuaista (proteiinia) tarvitaan. Tuotannolle on kysyntää. Maaseudulla on tuotantomahdollisuuksia (rakennukset, osaaminen).”

”Uusien tuotantosuuntien eettisyys, miten esimerkiksi sirkat kasvatetaan vs. nykyinen naudanlihan tuotanto. Onko se eettisempää?”

6.5. Sosio-kulttuurinen muutos

Sosio-kulttuurinen muutos vaikuttaa arvoihin, tapoihin, koulutustarpeisiin, kaupankäyntiin, palveluihin, harrastuksiin, viestintään ja vuorovaikutukseen. Yksilön vaikutusmahdollisuudet kasvavat. Joukkoistuminen eli vapaaehtoisten asiasta kiinnostuneiden ihmisten työpanoksen hyödyntäminen suunnittelussa, tiedon tuottamisessa ja asian toteuttamisessa lisää osallistumistaloutta.

Yksilön vaikutusmahdollisuudet kasvavat ja tee se itse -kulttuuri kokee uuden nousun 3D-pikavalmistuksen myötä. Sosiaalinen media vaikuttaa mm. uusyhteisöllisyyden syntyyn ja ihmiset muodostavat virtuaaliyhteisöjä käyttäjä-tuottajuuteen.

Osallistuminen järjestön toimintaan on yhä haasteellisempaa. Jäsenmäärä ja kiinnostus yhteisiin asioihin vähenevät. Ilmiö on yleinen järjestöissä, mutta MTK:ssa tilojen väheneminen aiheuttaa väijäämättä sen, että osallistuvaa väkeä on yhä vähemmän. Järjestössä pitää pohtia sitä, miten ihmisiä aktivoidaan mukaan, miten saadaan heidät kokemaan, että jäsenyydestä on heille hyötyä ja että edunvalvontaa tehdään pitkälle myös paikallisesti, liittojen ja yhdistysten kautta.

Jakamisen kulttuuri voidaan mieltää koneiden ja laitteiden, työvoiman tai sosiaalisessa mediassa itsestään ja työstään kertomiseen. Tuomalla työtään lähemmäksi ja kaikkien nähtäväksi voidaan estää vieraantumista ja muuttaa asenteita positiivisemmaksi. Viljelijöiden yhteistyöllä ja verkostoitumalla luodaan uusia mahdollisuuksia markkinoida isompiakin eriä suoraan kuluttajille tai julkisille palveluntarjoajille. Osuustoiminta on muuttumassa. Perinteiset osuuskunnat ovat ajautuneet kauas tuottajista ja uusia pieniä syntyy.

Sitoutumisen heikkeneminen on uhka kaikelle järjestötoiminnalle. Luotamushenkilöistä on pula ja vanhempien tilalle on vaikea saada nuoria. Järjestön rakenteen mallin muokkaaminen ja erilaisten uusien välineiden ja ryhmien mukaan tuominen on tätä päivää. Asiat nousevat yhtäkkiä keskusteluun ja katoavat, kun tulee uusi kiinnostava aihe.

Järjestön pitää olla ketterä ja nopea vastaamaan uusiin haasteisiin ja ottaa käyttöön kiinnostavia tapoja osallistaa jäsenistöä ja kenttää. Näin saadaan mukaan myös muita, ammatin ulkopuolisia keskustelijoita. Nykyään monet miettivät, mitä hyötyä järjestöstä henkilökohtaisesti on. Tähän pitää pystyä vastaamaan. Sitoutumisen heikkeneminen näkyy myös sukupolvenvaihdosten ja tilan jatkajan löytymisen ongelmana.

Lainauksia:

”Jäsenmäärä ja sen mukana vaikuttavuus pienenee. Aatteellisuuden painoarvo pienenee, aktiiviset elinkeinonharjoittajat vaativat konkreettisia tuloksia.”

”40 prosenttia yksittäisen maatilan osakkeista myytäisiin kuluttajille, jotka voisivat osakkeenomistajina päästä seuraamaan ja osallistumaan yrityksen toimintaan esimerkiksi virtuaalimaailman kautta.”

”Sitoutumisen heikkeneminen on uhka. Järjestötoiminnassa nuorille pitää tarjota niitä mahdollisuuksia, joita he nykyään ovat oppineet käyttämään. Nuoret voisivat tuoda jatkuvasti uutta osaamista, joka palvelisi heitä.”

6.6. Tietosuhteen muutos

Tietosuhteen muutokseen vaikuttaa tietotyötä tekevien ihmisten määrän kasvu. Joka vuosi uutta tietoa syntyy aina enemmän kuin sitä syntyi edellisenä vuonna. Uutiset ovat tänä päivänä globaaleja, ne välitetään jatkuvana virtana samanaikaisesti ympäri maailmaa.

Tietosuhteemme muutoksen ajureita ovat myös tuloillaan olevat älykkäät ja oppimiskykyiset internetin tiedonlouhinta- ja analysointiohjelmistot sekä sosiaalisen median uusi demokraattinen ja suurten ihmisjoukkojen älyä joukkoistava käyttötapa. Tietoa ei enää tarvitse itse tallentaa tai pönttää, koska paras tieto on jatkuvasti saatavilla.

Samoja asioita nousi moneen megatrendiin ja ilmiöön. Yksi tällainen oli ”väärän tiedon” levittäminen. On tietysti subjektiivista ajatella, mikä on väärää tietoa, mutta MTK:ssa pitää keskittyä siihen, mikä on tuottajan kannalta olennaista. Tätä faktoihin pohjautuvaa tietoa pitää levittää tehokkaasti ja miettiä uusia tapoja käyttää tietoa sekä jakaa sitä jäsenistölle.

Asiantuntijuus muuttuu, jokainen meistä voi olla asiantuntija jollakin saralla. Internet on tulvillaan tietoa, jota voi loputtomiin ammentaa ja muodostaa tiedon perusteella oman mielipiteensä. Internet ei riitä asiantuntijuudeksi tai tiedon perustaksi. Monet uskovat löytävänsä tietoon enemmän kuin tieteellisiin tutkimuksiin.

MTK:lla on käytössään laaja asiantuntijaverkosto. Tietoa pitää jakaa uusien keinoin ja sen pitää olla helposti ymmärrettävässä muodossa mutta perustua aina faktoihin. Suuren yleisön luottamus pitää ansaita faktoilla, uudennlaisin median välityskeinoin, joskus myös räväkästi. Jäsenistö voi omalta osaltaan vahvistaa järjestön yhtenäistä viestiä, kunhan sillä on riittävästi tietoa. Kääntäen asian voi nähdä yleistietämyksen romahdukseksi, tieto sekoitetaan mielipiteisiin.

Lainauksia:

”Mistä erotat oikean tiedon - ihmisillä varmat mielipiteet, jotka pohjautuvat - mihin? Voi olla trollitietoa tmv. - asioita pidetään mustavalkoisina, ei ymmärretä välimuotoja, joista voi löytyä oikeaa tietoa - miten opetetaan lapset oikean tiedon louhintaan? - infoähky on edelleen vahvana - miten järjestö tuottaa oikeaa, haluttavaa tietoa - palkataanko henkilöitä ohjaamaan nettihakujen tuloksia?”

”MTK:n tulevaisuus - jäsenistön asiantuntijuuden vahvistaminen - kansalaisyhteisöjen järjestäminen - avoimen tietopankin kehittäminen.”

6.7. Älykäs ympäristö, digitalisaatio ja mobilisaatio

Rakennettuun ympäristöömme tulee pienen pientä tietotekniikkaa, joka muuttaa ympäristömme digitaaliseksi, älykkääksi ja vuorovaikutteiseksi. Lisääntynyt älykkyys merkitsee esimerkiksi sitä, että älyjääkaappi ilmoittaa kesken kauppareissun, mitä ruokaa ja juomaa puuttuu, tai hoitaa ruuan tilaamisen täysin automaattisesti.

Älykkyuden ja vuorovaikutteisyyden lisäksi rakennettu ympäristömme medioituu: mikä tahansa pinta voi olla media teknologian kehittyessä nopeasti ja hintojen laskiessa. Nykyisin käyttämiemme päätelaitteiden osalta kehitys voi johtaa kohti maailmaa, jossa nykyinen teknologia korvautuu pienillä mobiililaitteilla, joiden muisti sijaitsee pilvessä ja näyttö esimerkiksi julkisten tilojen seinillä.

Digitalisaatio nopeuttaa ja tekee toimintakulttuureista halvempia. Tekoäly korvaa ihmisen monissa päätöksentekotilanteissa. Lähes jokaisella on taskussaan älylaite, jonka hyödyntämiseen pitää miettiä uusia keinoja. Digitalisaatio muuttaa yhteiskuntaa. Jokapäiväisessä työssä erilaiset sovellukset tuovat tietoa viljelijälle tai metsänomistajalle.

Digitalisaatio ja mobilisaatio voivat luoda MTK:lle järjestönä uusia mahdollisuuksia nopeaankin tiedonvaihtoon ja vuorovaikutteisuuteen. Se mahdollistaa jo nyt etäkokoukset ja muun tiedonvaihdon, mutta uusia mahdollisuuksia pitää aktiivisesti etsiä. Digitaaliset joukkoalustat mahdollistavat erilaisten kauppapaikkojen, tiedonvaihtoon tarkoitettujen ryhmien, sosiaalisen median, majoitus- ja kuljetuspalvelujen ja vaikkapa virtuaalisen rahan käytön. Uusien energialähteiden käyttö ja energian varastointi tiloilla helpottuvat ja halpenevat uuden teknologian myötä ja mahdollistavat pidemmällä tähtäimellä jopa energiaomavaraisuuden.

Lainauksia:

”Uhkana kaupan muuttuminen. Tulevaisuudessa droidit tuo palvelut ja tuotteet kotiin. Maailmanlaajuiset markkinat sekä osto- että myyntipuoletta.”

”Onko kotimaisuus enää ostokriteeri, kun voi tilata mitä vaan mistä vaan? Kuinka käy lähiruuan, ei enää vaadita kotimaista, hinta ratkaisee?”

”Pitää omaksua uusia toimintatapoja ja hyödyntää niitä. Asennemuutos tuottajasta yrittäjäksi.”

6.8. Tieteen ja teknologian kehitys

Teknologian ja tieteen kehityksen saralla tapahtuu todella paljon juuri nyt. Muutamat valistuneet tarkkailijat ovat puhuneet jopa yhtä suurista muutoksista kuin teollisen vallankumouksen aikaan. Vaikka aivan niin radikaaleista muutoksista ei olisikaan kyse, tämä megatrendi vaikuttaa elämäämme mullistavasti, olipa sitten kyse bioteknologiasta, nanoteknologiasta tai vaikkapa robotiikasta.

Yksi nopeasti vahvistuva teknologian alue, jonka yhteydessä puhutaan jopa vallankumouksesta, on 3D-tulostus ja -valmistus. Myös materiaalit kehittyvät vauhdilla ja robotisaatio kehittyy nopeasti: robottiautot, vanhuspalveluissa käytetyt seurustelurobotit ja leikkauksissa käytettävä robotiikka alkavat olla nykypäivää. Geeniterapia ja nanolääketiede tarjoavat uusia mahdollisuuksia mutta muodostavat myös uhkia. Viimeaikaiset kehityskulut viittaavat myös siihen, että lähitulevaisuudessa ihmisille voidaan kasvattaa tai tulostaa varaosia, kuten uusia elimiä.

Suomalaiset on totuttu näkemään teknologian kehityksen kärkimaana. Maatalousyrittäjät ovatkin aivan kärkijoukoissa hyödyntäneet tiedettä ja teknologiaa jokapäiväisessä työssään. Traktorit ja puimurit liikkuvat itseohjautuvasti, ja navetta toimii hyvin pitkälle automaation varassa. Pysyminen kehityksen kärjessä on jatkossakin tärkeää, kun tehokkaalla tuotannolla pitää saada yhä enemmän aikaan.

Älykkäät laitteet ja robotit korvaavat ihmiset monessa työssä maaseudulla. Automaattinen navetta hoitaa asioita itsekseen, mutta jos teknologia pettää, niin tilanteessa voi piillä suuri riski. Puimurit suunnistavat satelliittien välityksellä, ja autot liikkuvat ilman kuljettajaa. Työn keveneminen lisää terveyttä ja automatisaatio jättää aikaa muuhun toimintaan. Ruokaketjun toimialalla applikaatioita syntyy tasaiseen tahtiin, mutta niitä ei hyödynnetä täysimääräisesti. Verkkokauppa ja erilaiset kuljetusrobotit tuovat lähiruuan jatkossa suoraan tuottajalta kuluttajalle. Enää ei tarvitse hakea ruokaa itse kaupasta.

Lainauksia:

”Geenimuuntelu -> isot toimijat kehittävät lisäysaineistoa omista lähtökohdista. Alkuperäislajikkeet häviävät, talouden pitkäaikaiset vaikutukset.”

”Tästä aihe yleishyödyllisen tutkimuksen piiriin: puolueettomuus tärkeää! MTK:n välitettävä oikeaa tietoa aiheesta: kuluttajien ja viljelijöiden valistus:”

”Suomesta maailman johtava läpinäkyvien puukuitutuotteiden valmistaja. Mahdollisuuksia muovin ja lasin korvaajana.”

”Parempi tuottavuus, taudinkestävät lajikkeet, terveellisempi maito ja viljatuotteet, tuhoriskien pieneneminen.”

SUOMALAINEN MAA- JA
METSÄTALOUS ON TÄYNNÄ
MAHDOLLISUUKSIA.

100 VUOTTA KASVUA

**Maa- ja metsätaloustuottajain
keskusliitto MTK ry**

Simonkatu 6
PL 510, 00101 Helsinki
p. 020 4131
www.mtk.fi

PEFC[™]
PEFC/02-31-128

Esitteen kannet ovat Lumi Silk 200 g -paperia ja sisäsivut Lumi Forte 130 g -paperia.
Paperin valmistuksessa on käytetty PEFC-sertifioitujen metsien puuta.